

COMMISSIE WELSTAND EN MONUMENTEN
2018-01

**Verslag van de Commissie Welstand en Monumenten,
gehouden op dinsdag 9 januari 2018 in het Stadskantoor te Utrecht**

Aanwezig: P. van Assche (voorzitter), de leden I. Bos, H. van Dijk, W. Galema, P. Grosfeld,
M. Schenk, M. Bracht (afdeling Stedenbouw), B. van Santen (vakgroep Erfgoed),
M. van der Wiel (secretaris) en R. Taapken (uitvoerend secretaris)
Afwezig: H. Kijne (lid)

OVERZICHT VERSLAG

- A Ingekomen stukken en mededelingen
- B Notulen Commissie Welstand en Monumenten d.d. 12 december 2017
- C Algemeen
- D Bouwplannen
  - D1 Soestwetering 1 [De Wetering-Zuid]
  - D2 ACA hoogbouw Overvecht (Apollodreef, Centaurusdreef, Atlasdreef) [Overvecht]
  - D3 Haarzicht [Vleuten]
  - D4 Pieter Saenredamstraat 17 [Oost]
  - D5 Vredenburg 2 [Binnenstad]
  - D6 Ridderhofstad 4 [Binnenstad]
  - D7 Indusdreef 5 (Rosendaellootatie) [Overvecht]
- E Nagekomen plannen
  - E1 Maliebaan 80 [Oost]
  - E2 Hofpoort 4 (Rijksmonument) [Binnenstad]
  - E3 Lucasbolwerk 24 (Rijksmonument) [Binnenstad]
  - E4 Euterpedreef [Overvecht]
  - E5 Smaragdplein 170 [Hoograven]
  - E6 Abstederdijk 109, 111 en 113 [Oost]
- F Overige bouwplannen
  - Plannen met preadvies, lijst d.d. 08/01 2018
- G Rondvraag en sluiting

A Ingekomen stukken en mededelingen

Geen onderwerpen.

B Notulen Commissie Welstand en Monumenten d.d. 12 december 2017

De notulen van 12/12 2017 zijn reeds, na een schriftelijke ronde, met enkele wijzigingen vastgesteld.

C Algemeen

D Bouwplannen

D1 Soestwetering 1 [De Wetering-Zuid]

(R) *Voorlopig ontwerp uitbreiding Sint Antonius Ziekenhuis ten behoeve van radiotherapie*

Aanvraag : Sint Antonius Ziekenhuis

Ontwerp : de Jong Gortemaker Algra

Aan de zuidzijde van het Sint Antonius Ziekenhuis komt een tweelaagse uitbreiding ten behoeve van radiotherapie. Deze uitbreiding onderscheidt zich van het complex door een verschil in hoogte, de afronding van de hoeken van het volume en de vierkante vensters. Architect Van Beelen heeft de gemeenschappelijke verkeersruimten in de gevel aangegeven met twee vliesgevels. Op de noordoostelijke hoek is een gesloten drielaagse 'betonbunker' geplaatst voor stralingsinstallaties. Een uitkraging markeert aan deze zijde de ambulancetoegang. Het publiek betreedt het pand vanaf het hoofdgebouw aan de noordwestzijde. Het plan past binnen de oorspronkelijke faseringsaanpak.

De vakgroep Stedenbouw geeft aan dat het volume past binnen het bestemmingsplan. Vanuit Stedenbouw wordt aangedrongen op een samenhangend ontwerp van het voorterrein met versterking van de groene kwaliteit. Ook de tijdelijke fietsenstalling dient bij voorkeur inpandig te worden opgelost.

Conclusie

De commissie plaatst enkele kanttekeningen bij het ontwerp. Zij stelt vast dat het bestaande ziekenhuiscomplex een uitnodigende, vriendelijke uitstraling heeft, die niet wordt herkend in de voorgestelde uitbreiding. In plaats van een behandelcentrum zou het ook een kantoorfunctie kunnen hebben. Dit heeft te maken met o.a. de raamindeling en de plaatsing en vormgeving van de entree door middel van een tourniquet. De prominentie van de vormgeving van de entree wordt betwijfeld gezien de bezoekersstromen. Ronde hoeken zijn voorstelbaar als begeleiding vanuit de openbare ruimte. De glazen gevelinsnede aan de waterzijde en de insnede bij de entree vragen om verschillende uitwerkingen. De 'bunker' op het dak voorkomt dat ook hier sprake is van een helder volume, zoals bij de rest van het ziekenhuiscomplex. De toevoeging van een extra laag zou leiden tot betere verhoudingen ten opzichte van de overige bouwdelen.

De commissie adviseert minder thema's toe te passen en meer aansluiting te zoeken bij het bestaande complex. Zij onderschrijft het advies van de vakgroep Stedenbouw voor een vriendelijk groen maaiveld zonder tijdelijke fietsenstalling en ziet zowel een aangepast ontwerp als een inrichtingsplan tegemoet.

D2 Apollodreef 2-196, Centaurusdreef 2-40, Atlasdreef 1-289

17-41012

(ACA hoogbouw Overvecht) [Overvecht]

(O) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het vervangen van de kozijnen, het maken van een nieuwe gevelschil en het wijzigen van de entreepartijen*

Aanvraag : Mitros

Ontwerp : DOOR architecten

(Zie notulen 16/05, 27/06 en 12/12 2017)

De eerder voorgestelde EPS-gevelelementen zijn vervangen door Eternitpanelen, waardoor de plastic in de gevel vlakker wordt. Architect Dorrepaal heeft de diepte van de kozijnnege verkleind. Het aluminium kader rondom de gebouwdelen is versmald. De lichtgekleurde aluminium penanten tussen de kozijnen zijn ongewijzigd.

Supervisor De Ruijter is om redenen van duurzaamheid, dichterbij de oorspronkelijke architectuur en een betere geleiding, positief over de gewijzigde gevelbekleding.

Conclusie

De commissie deelt de mening van de supervisor en waardeert de gemaakte verfijningsslag. De verhoudingen horizontaal – verticaal zijn verbeterd, maar er wordt nog aandacht gevraagd voor de verticale lamellen. Mogelijk zou aanpassing van de maatvoering en de kleurtint nog een bijdrage kunnen leveren aan een evenwichtig grid. Het aluminium moet niet te glanzend worden ten opzichte van het overige materiaalgebruik. Aan de onderzijde moet bij het kader rekening gehouden worden met de kwetsbaarheid van aluminium.

De commissie ziet een aanvraag omgevingsvergunning tegemoet inclusief de bemonstering.

D3 Haarzicht [Vleuten]

(R) *Voorlopig ontwerp schoolgebouw met kinderopvang en gymzaal als voorzieningencluster*

Aanvraag : SPO / KMN Kind&Co

Ontwerp : Van Hoogevest architecten

(Zie notulen 28/11 2017)

De planbehandeling is doorgeschoven.

D4 Pieter Saenredamstraat 17 [Oost]

17-32622

(R) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het verbouwen van een opslag naar een experimentele woning*

Aanvraag : n.v.t.

Ontwerp : Naked architecture

De smalle tweelaagse opslagruimte met kap wordt op de verdieping verbouwd naar een energiezuinige woning, waar aan beide zijden een tweelaagse glazen serre wordt toegevoegd. Architect Meulenbelt wil hierbij hergebruikte materialen toepassen. De gekantelde glazen vlakken van de serres volgen de helling van de naastliggende daken met knik met goot. De zijkanten van de serres zijn ook van glas waarachter houten lamellen worden geplaatst. De bestaande gevel achter de serre wordt behouden. De plint blijft ongewijzigd.

Conclusie

De aanvraag heeft betrekking op een gebied met beleidsniveau 'Respect' (welstandsnota). Dit betekent dat de essentiële eigenschappen van de aanwezige bebouwings- en omgevingskarakteristiek dienen te worden gerespecteerd. Maar het biedt ook ruimte voor nieuwe interpretaties, veranderingen en transformaties mét respect voor het kenmerkende bebouwingsbeeld met zijn architectonische verschijningsvorm.

De commissie heeft veel waardering voor het experimentele karakter en als het ware het zichtbaar maken van 'duurzaamheid'. De duurzaamheidsopgaven vragen om nieuwe vormgeving en zullen steeds meer wezenlijk onderdeel van de architectuur gaan worden. In onderhavig plan wordt de ambitie onderkend, maar de commissie meent dat de architectonische vertaling nog te weinig kwaliteit heeft en mist een integrale, allesomvattende ontwerpopvatting. In het ontwerp moet een keuze gemaakt worden: of de glazen uitbreiding komt meer voort uit de bestaande architectuur en volgt deze, of de toevoeging wordt afwijkender en als bijzonder, zelfstandig element vormgegeven. Beide benaderingen vragen gezien de ambitie om een excellente uitwerking. De toegevoegde glazen uitbreidingen ogen in gepresenteerd ontwerp onrustig en zouden ijler vormgegeven dienen te worden.

De architect wordt verzocht de aanvraag omgevingsvergunning in te trekken, om zonder de druk van de termijnen meer gelegenheid te hebben voor collegiaal overleg vanwege deze bijzondere ontwerpopgave.

D5 Vredenburg 2 [Binnenstad]

17-34717

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het wijzigen van de pui van een winkel en het maken van een vide*

Ontwerp : Naked architecture

(Zie notulen 19/09 2017)

Architect Meulenbelt heeft de geknikte vlakken in de pui rechtgetrokken en voorzien van een afgeronde hoek binnen de contouren van de bovenbouw.

Conclusie

Aanvraag omgevingsvergunning wordt voorzien van een positief advies, waarbij aandacht

wordt gevraagd voor:

- * alleen gebogen glas, geen gefacetteerd glas
- * afwerking van de onderkant van de uitkraging

D6 Ridderhofstad 4 [Binnenstad]

(B) *Voorstel voor het plaatsen van een warmtepomp*

Ontwerp : Marcel Martensen architect

(Zie notulen 21/02 2017)

Architect Martensen stelt de bestaande uitbouw naast de topgevel voor als locatie voor een warmtepomp.

Conclusie

De commissie meent dat het grote en utilitaire object op de voorgestelde locatie teveel in het zicht ligt, ten koste van de historische topgevel, en te weinig rekening houdt met de ligging in het beschermd stadsgezicht. Ook uit oogpunt van ongewenste precedentwerking bestaat er bezwaar tegen het voorstel, mede omdat in het kader van duurzaamheidsmaatregelen het dakenlandschap vaker belast zal gaan worden. Op de betreffende locatie is recent een ambitieus project vergund, waar deze toevoeging afbreuk aan zou doen. De commissie ondersteunt het initiatief, maar adviseert de warmtepomp meer te integreren met het gebouw.

Zij ziet een aangepast voorstel tegemoet.

D7 Indusdreef 5 (Rosendaellootie) [Overvecht]

(O) *Voorlopig ontwerp zorggebouw Careijn*

Aanvraag : VORM

Ontwerp : architectenbureau Rutten van der Weijden

(Zie notulen 21/02 2017)

Het nieuwe zorggebouw ligt in de oosthoek van de Rosendaellootie. Het bestaat uit twee verschoven volumes van vijf en acht verdiepingen, waarbij het lagere deel zich naar het park richt. Hier bevindt zich op de begane grond het restaurant. De entree in de gevel wordt gemarkeerd door een luifel. In de middenzone zijn de trappen en liften, waaraan op de verdiepingen de gemeenschappelijke huiskamers liggen met bijbehorende buitenruimte. Architect Van der Weijden heeft de bakstenen gevel een horizontale geleding gegeven door de borstweringen van een rode steen door te laten lopen, waartussen gelige penanten komen. De balkons en het dakterras zijn voorzien van glazen balustrades.

Conclusie

De commissie vindt het jammer dat de kans om de stedenbouwkundige situatie hier te verbeteren niet wordt gegrepen. Indien gebouwd wordt binnen de huidige stedenbouwkundige randvoorwaarden, is een kloek volume wenselijk, met een duidelijke hiërarchie in het architectuurbeeld. Het betreft twee volumes met schakelpunt, zowel programmatisch als fysiek, wat in het gepresenteerde voorstel onvoldoende herkenbaar is. De gevels reageren te weinig op de plattegronden. Daarnaast leidt de verwevenheid van horizontaal en verticaal teveel tot een eenvormig complex. Aanleidingen in de volumeopbouw, zoals een hoger en lager deel met tussenzone, worden niet benut bijvoorbeeld voor het plaatsen van een genereuze entree. De oriëntatie op het park biedt kansen. Baksteen is voorstelbaar waarbij de kleur van de wijk leidend is.

Meer gelaagdheid en plastic zijn wenselijk op de diverse schaalniveaus om het gebouw leesbaarder te maken. Een vriendelijke uitstraling in relatie tot de doelgroep wordt gemist. De commissie wacht een aangepast plan af.

E Nagekomen plannen

E1 Maliebaan 80 (Gemeentelijk monument) [Oost]

17-33225

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het aanpassen van een gemeentelijk monument*

Ontwerp : RHAW architecture

Het huidige kozijn aan de straatzijde wordt vervangen door een driedelige stalen poort met een vast rechterdeel. Hierin zijn de brievenbussen en het bellentableau geïntegreerd. In het draaiende linkerdeel komt naamgeving en een vluchtdeur. Het patroon in het hekwerk, lasergesneden uit stalen platen en vermessingd, refereert naar een voormalig hekwerk uit de jaren '50.

Conclusie

De commissie acht de materiaalkeuze voorstelbaar, maar meent dat de invulling meer eenduidigheid behoeft en meer als een vlak kan worden vormgegeven. Zij adviseert om de gehele invulling iets naar achteren te plaatsen ten behoeve van de herkenbaarheid van de poortfunctie. Ook wordt de suggestie gedaan om de belettering in oude typologie weer te plaatsen op de balk boven de poort, zoals op historisch fotomateriaal zichtbaar. Aanvraag omgevingsvergunning wordt vooralsnog aangehouden.

E2 Hofpoort 4 (Rijksmonument) [Binnenstad] 17-39479

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het bouwen van een raam in de oostgevel*

Ontwerp : Funon bouwkundig ontwerp bureau

In de aanvraag wordt voorgesteld het dichtgemetselde raam aan de rechterzijde van de voorgevel te openen met een raam gelijk aan het naastliggende. Om dit mogelijk te maken dient de schouw in het interieur verwijderd te worden.

Conclusie

De commissie deelt de afweging van Erfgoed. Het interieur uit de fase rond 1870 is uit cultuurhistorisch oogpunt waardevol en draagt voor een groot deel bij aan de hoge monumentwaarde van het pand. De betreffende schouw is een wezenlijk onderdeel van dit interieur en verwijdering wordt gezien als verminking. De commissie adviseert vanuit monumentale overwegingen het interieur intact te laten met behoud van de schouw, aanvraag omgevingsvergunning wordt voorzien van een negatief advies.

E3 Lucasbolwerk 24 (Rijksmonument) [Binnenstad] 17-32699

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het vervangen van affichekasten door digitale reclamevoorziening - aanpassingsvoorstel*

Aanvraag : Stadsschouwburg Utrecht

Ontwerp : Van Hoogevest architecten

(Zie notulen 31/10 2017)

De digitale schermen in de uitbouw langs de Lucasbrug worden aaneengeschakeld en omkaderd. Twee digitale reclameschermen aan weerszijden van de centrale toegang worden verdiept geplaatst.

De vakgroep Erfgoed heeft bezwaar tegen de verdiepte plaatsing van de schermen bij de entree, vanwege de te ingrijpende fysieke aantasting van de monumentale muur.

Conclusie

De commissie kan instemmen met het voorstel voor de digitale schermen in de aanbouw. Zij adviseert hierbij om de bovenzijde ook naar achteren te plaatsen, om de schermen sterker te omkaderen. De schermen dienen wat betreft oppervlakteluminantie en wisselfrequentie te voldoen aan de 'Richtlijnen bewegende en/of digitale reclamevormen'. De uitingen bij de entree worden, gelijk de overweging van de vakgroep Erfgoed, niet akkoord bevonden.

De commissie adviseert een totaalplan voor de naamgeving op en nabij de Stadsschouwburg op te stellen, aangezien de uitingen als losse onderdelen lijken te zijn en worden aangevraagd (vlaggenmasten, gevelbelettering, posters, schermen).

E4 Euterpedreef [Overvecht]

(O) *Voorstel plaatsen kunstwerk*

Aanvraag : gemeente Utrecht, Culturele Zaken

Ontwerp : Arno Coenen

Aan de kopgevel van de 13-hoge flat wordt een kunstwerk bevestigd dat refereert aan het computerspel King Kong. 's Avonds wordt het kunstwerk verlicht.

Conclusie

De commissie kan instemmen met de plaatsing van het kunstwerk mits de bakstenen vlakken op de kopgevel niet geschilderd worden. Door het baksteen te behouden wordt meer recht gedaan aan de oorspronkelijke architectuur.

E5 Smaragdplein 170 [Hoograven] **17-33227**
(O) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het transformeren van een bedrijfsgebouw naar 13 zelfstandige woningen*

Ontwerp : Urbanova & Veerman architecten

De eerste twee verdiepingen van een bedrijfsgebouw worden verbouwd tot woningen. Aan de straatzijde komen de voordeuren en aan de Aquamarijnlaan balkons op de verdieping met een spijlenhekwerk.

Conclusie

De commissie is positief over de functiewijziging, maar vraagt aan de Aquamarijnlaanzijde om meer uit te gaan van de bestaande structuur met het metselwerk als drager. Er worden teveel elementen aan toegevoegd ten koste van oorspronkelijke hiërarchie.

Aanvraag omgevingsvergunning wordt aangehouden.

E6 Abstederdijk 109, 111 en 113 [Oost] **IA-17-36145**
(R) *Indicatieaanvraag voor het vergroten van 3 woningen door het realiseren van een nieuwe verdieping en een kap*

Ontwerp : Troost en Rutjes architecten

De vensters op de verdieping en de dakkapellen zijn per woning dicht bij elkaar geplaatst met bredere penanten tussen de woningen. De brede dakkapel van nummer 109 is voorzien van een Frans balkon.

Conclusie

Het gevelontwerp komt tegemoet aan de eerder gemaakte opmerkingen. Het Frans balkon is als uitsnede in het dak niet wenselijk. Indicatieaanvraag wordt voorzien van een positief advies, mits het Frans balkon wordt vervangen door soortgelijke dakkapel als op de andere woningen in het blok of een dakraam.

F Overige bouwplannen

De plannen, genoemd in de lijst d.d. 08/01 2018, zijn met een preadvies van de secretaris aan de commissie voorgelegd. De leden van de commissie hebben na een schriftelijke ronde besloten de advisering over te nemen. De preadvisering is mede verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria, zoals vastgelegd in de welstandsnota. Daarnaast wordt het plan getoetst in relatie tot de monumentale waarde. Samenvattend:

Open : Verandering en handhaving zijn beide mogelijk, zowel naar structuur als naar architectuur.

Respect : Essentiële eigenschappen van de aanwezige bebouwings- en omgevingskarakteristiek worden gerespecteerd.

Behoud : Behoud en herstel van het aanwezige bebouwingsbeeld en versterken van de bestaande of historisch bepaalde karakteristiek van stedenbouwkundige, architectonische, landschappelijke of cultuurhistorische aard.

Stimulans: Het gebied vraagt vanwege zijn bijzondere of markante karakter extra aandacht voor versterking en stimulering van het beeld.

Indien van toepassing, zijn de aanvragen getoetst aan de (welstands)criteria, zoals geformuleerd in de welstandsnota. De lijst is ter inzage op Bureau Commissie Welstand en Monumenten en in te zien via de website <http://www.welstandutrecht.nl>.

G Rondvraag en sluiting

De volgende commissievergadering vindt plaats op 23 januari 2018.

De voorzitter,

De secretaris,

P. van Assche

M. van der Wiel

Per 1 juli 2004 wordt de welstandsadvisering verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria zoals geformuleerd in de welstandsnota 'De schoonheid van Utrecht' (vastgesteld door de raad van de gemeente Utrecht d.d. 24 juni 2004).

(O) = Open (R) = respect (B) = behoud (St) = stimulans (Ont) = ontwikkelingsgebied